

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 94 0 П 026249 21 Рев
Бања Лука, 1.4.2022. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Виоланде Шубарић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља С.Ф. из И.И., кога заступа С.П., адвокат, из С., против тужених 1. П. а.д. П., кога заступа пуномоћник В.К. и 2. И. д.о.о. В., И.И., кога заступа пуномоћник С.Л., ради накнаде штете, вриједност предмета спора 32.273,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Требињу број 94 0 П 026249 20 Гж 2 од 17.2.2021. године, на сједници одржаној 1.4.2022. године, донио је

РЈЕШЕЊЕ

Ревизија се усваја, пресуда Окружног суда у Требињу број 94 0 П 026249 20 Гж 2 од 17.2.2021. године укида и предмет враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Фочи број 94 0 П 026249 19 П 3 од 26.12.2019. године, обавезан је тужени И. д.о.о. В., И.И. (даље; друготужени), да тужитељу на име накнаде штете, исплати: за трајно заузето и уништено земљиште површине 269 м², на дијелу парцела број 3191 звана К.л., по култури остало неплодно земљиште, број 3192/5, звана Л.п., по култури шума 5. класе и број 3192/6, звана Л.п. по култури остало неплодно земљиште, уписане у посједовном листу број 811 к.о.У., у површини од 185 м²; на дијелу парцела број 3192/1 уписана у посједовни лист број 811/4 к.о. У. и број 462/1 к.о. У., уписана у посједовни лист број 586, у површини од 69 м²; на дијелу парцеле број 3192/4, уписана у посједовни лист број 874 к.о. У., (све према налазу и скици снимања вјештака геодетске струке Б.П.) износ од 1.046,00 КМ, те за трајно уништени и измјештени приступни пут, површине 35 м² и паркинг површине 60 м², вртне клупе и стол од полуоблица, вртне баштанске стубиће и свјетилке са инсталацијом, септичку јаму, као и за извршене санационе радове и радове на изради насипа, износ од 31.105,00 КМ и за уништене воћне засаде (шест стабала ораха, два стабла крушке и два стабла јабуке), износ од 122,00 КМ, што износи укупно 32.273,00 КМ са законском затезном каматом од 15.6.2011. године до исплате. Истом пресудом је одбијен тужбени захтјев у односу на П. а.д. П. (даље: првотужени) и обавезан је друготужени да тужитељу накнади трошкове поступка у износу од 13.307,00 КМ, са законском затезном каматом од 26.12.2019. године до исплате.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Требињу број 94 0 П 026249 20 Гж 2 од 17.2.2021. године, жалба друготуженог је усвојена, првостепена пресуда преиначена и одбијен је тужбени захтјев у односу на друготуженог.

Тужитељ ревизијом побија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка, погрешне примјене материјалног права и повреде члана 6. став 1. Европске Конвенције за заштиту људских права и основних слобода и члана 1. Првог Протокола уз ту Конвенцију и предлаже „да се жалба друготуженог одбије, другостепена пресуда укине и предмет врати истом суду на поновно суђење или да се побијана пресуда преиначи и првостепена пресуда потврди“.

Друготужени у одговору на ревизију предлаже да се ревизија тужитеља одбије.

Ревизија је основана.

Тужитељ захтјевом у тужби тражи да му тужени солидарно накнаде материјалну штету у износу од 32.273,00 КМ, на име трајно заузетог и уништеног земљишта и осталих ствари означених у изреци првостепене пресуде.

Расправљајући о овако постављеном тужбеном захтјеву првостепени суд је утврдио: да је тужитељ уписан у посједовни лист број 811/3 к.о. У. са 1/1 на некретнинама к.ч. 3191, кућа површине 114 м², к.ч. 3191, кућа површине 69 м², к.ч. 3191, земљиште, површине 1017 м², к.ч. 3192/5, шума површине 250 м², к.ч. 3192/6, земљиште површине 375 м² и к.ч. 3193, шума површине 460 м²; да је рјешењем Министарства Републике Српске број ... од 7.7.2010. године, Агенцији ... из Б. и друготуженом (као кориснику), дата водопривредна сагласност на елаборат за одржавање корита ријеке Н., локалитет У.; да је сагласно записнику истог Министарства – Агенције ... 22.7.2010. године извршено обиљежавање попречног профила на локацији У., на ријеци Н.; да су Министарство Републике Српске - Агенција ... (наручилац) и друготужени (извођач) закључили уговор број ... од 17.6.2010. године, о пружању услуга о одржавању ријечних корита и водног земљишта ријека Ж. и Н., Општине И.И. и Н. за 2010. годину; да је у грађевинском дневнику друготуженог од 22.8.2010. године евидентирано да су, са тим даном отпочети радови на уређењу дијела корита ријеке Н., локалитет У. и описани су изведени радови: „ископ, утовар и одвоз материјала (шљунка) са спрудишта на дијелу П1-П3, а у листу дневника од 24.8.2010. године је наведено да су, са тим даном завршени радови на поменутој локацији, што је потврђено потписивањем листова дневника од стране надзорног органа и извођача радова; да је према записнику од 16.10.2013. године о изласку на терен од стране представника ЈУ Воде Српске Бијељина, В.Ф. и тужитеља, установљено стање везано за деформацију корита и промјену тока ријеке Н.; да је вјештак геодетске струке Б.П. идентификовао и на скици лица мјеста приказао облик и положај предметног земљишта и приступног пута у односу на грађевински објекат тужитеља и десни рукавац ријеке Н. и у односу на сусједна земљишта; да се вјештак грађевинске струке О.Е. изјаснила о начину настанка оштећења ствари тужитеља, о површини и вриједности еродираних некретнина и да је извршила процјену уништених предметних ствари тужитеља и вриједност санационих радова; да је вјештак економске струке Х. Ч. нашао, да се приликом извођења радова на обали ријеке Н., локација У. није у цијелости поступило по напријед наведеном рјешењу поменутог Министарства од 7.7.2010. године са назнаком, по којим тачкама рјешења је поступљено; да тужени нису имали у 2011. години закључен уговор о пословној сарадњи; и да је Друштво Е. К. 26.4.2010. године закључило уговор о пројектовању и изградњи приступних локалних путева у склопу хидроелектране У. са првотуженим и да су ти радови извођени 2010. и 2011. године и описани, позивом на привремене ситуације са тог градилишта; да је вјештак пољопривредне струке З.Ћ. процијенио вриједност оштећења (од ерозије) предметног

земљишта и воћних засада тужитеља; и да је тужитељ тужбу у овој правној ствари поднио 2.6.2016. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио, да је вађење шљунка од стране друготуженог из ријеке Н. (за које радње се претпоставља да су у узрочно посљедичној вези са уништењем непокретних и покретних ствари тужитеља), довело до промјене тока ријеке према десном рукавцу, на којој страни се налазе некретнине и покретне ствари тужитеља, што је узроковало еродирање парцеле и трајно уништење воћних засада, приступног пута, паркинг мјеста, вртног намјештаја и септичке јаме, а посљедично томе је узроковало радове на санацији и изради насипа ради заштите од даљњег уништења имовине тужитеља и да је овај тужени одговоран, по основу објективне одговорности, за уништење имовине тужитеља. Из ових разлога, и прихватајући процјене вриједности уништених ствари извршене од стране вјештака грађевинске и пољопривредне струке, првостепени суд је усвојио тужбени захтјев у односу на овог туженог у износу од 32.273,00 КМ, са законском затезном каматом од 15.6.2011. године до исплате, док је, налазећи да првотужени није вршио вађење шљунка из ријеке Н., тужбени захтјев у односу на овог туженог одбио као неоснован.

Другостепени суд је прихватио чињенична утврђења, али не и правне закључке првостепеног суда, па је жалбу друготуженог усвојио, првостепену пресуду преиначио и тужбени захтјев одбио. Према становишту тог суда, с обзиром да тужитељ, као узрок штете наводи експлоатацију шљунка „узводно“ од његове парцеле, да је проширење узводног профила (које, према налазу наведеног грађевинског вјештака, доприноси успоравању воде на том профилу и слабљењу њене ерозивне-кинетичке енергије, што не утиче на проширење водостаја и ерозију низводно), могло утицати на промјену количине воде у једном или другом (лијевом или десном) рукавцу - само уколико је у дотоку постојао узводни насип (сличан оном који је изградио тужитељ након ерозије обалног тла), који је воду усмјеравао у лијеви рукавац и тиме спречавао доток воде у десни рукавац (на којој страни ријеке су објекат и ствари тужитеља) и да је тужени приликом вађења шљунка тај насип уклонио и да би се само у том случају, радови ревидента, уколико су изведени узводно од куће тужитеља, могли довести у директну везу са ерозијом и са посљедицама исте проузрокованим на имовини тужитеља.

Ревизионим наводима се основано указује да другостепени суд приликом доношења побијане пресуде није оцијенио све проведене доказе и да иста не садржи разлоге о свим релевантним чињеницама које су од значаја за одлуку у овоме спору.

Према стању списка у овом предмету, другостепени суд је тужбени захтјев одбио налазећи, да тужитељ није доказао да је у водостају ријеке Н. у вријеме експлоатације шљунка, постојао узводни насип који је воду усмјеравао у лијеви рукавац и да ли је тужени приликом експлоатације шљунка уклонио тај насип, а да је једини сигуран доказ за то, постојање детаљног снимка – правила корита на том потезу, од 200 метара прије мјеста на којем је дошло до ерозије.

Налаз вјештака је доказно средство које подлијеже савјесној и брижљивој оцјени суда, као и сваки други доказ, па суд чини повреду поступка када своју одлуку заснива, само на налазу вјештака, а да при том не оцијени и друге проведене доказе, сваки доказ појединачно и у њиховој међусобној повезаности, како то прописује одредба члана 8. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП) и ако одлука суда не садржи разлоге о прихватању или неприхватању

доказа. Тако је поступио другостепени суд, када је селективно извршио оцјену доказа и када за своју одлуку није дао довољне разлоге, на што се с правом указује у ревизији.

Наиме, према налажењу овог суда, другостепени суд није дао никакав правни значај чињеницама: да је свједок З.Т. (који је био грађевински пословођа првотуженог) навео, да је примијетио да је првотужени вадио шљунак из Н. 3 до 4 пута (из напријед наведених ситуација произлази, да су то радови који су предмет уговора од 17.12.2010. године, о пружању услуга о одржавању ријечних корита и који су извршени у дане 22. до 28. август 2010. године); да је свједок Р.Ц. потврдио, да је вађење „велике количине шљунка 1880 м³ величине 50 м x 20 м“, на локацији У., које радове је према наведеном уговору изводио друготужени „могло довести до ерозије и до промјене ријечног тока“, што је потврдио и свједок Ф.И. (који је по струци грађевински инжињер хидро струке и на листи је судских вјештака) наводећи, да је количина од 1880 м³ шљунка извађеног из корита наведене ријеке „могла“ нанијети штету тужитељу и да је на лицу мјеста видио да је на основу експлоатације дошло до преусмјеравања ријечног тока, што је узроковало ерозију тла испред објекта тужитеља; и да су и остали свједоци свједочили, да је 2010. и 2011. године вађен шљунак из Н. и одвожен на приступни пут који се градио према хидроцентрали. Наведене доказе другостепени суд није оцијенио нити о чињеницама, о којима су се изјаснили поменути свједоци, побијана пресуда садржи разлоге.

Осим наведеног, другостепени суд није имао у виду чињеницу да од 2004. године (када је тужитељ по основу купопродаје стекао у својину викенд кућу и земљиште (које је након тога докупљивао), па све до експлоатације шљунка у поменутом периоду, није било појава ерозије, јер нико током поступка није тврдио другачије (која по дефиницији представља, помицање крупних ствари због утицаја воде..., што доводи до продубљивања тла ријеке), све до – тада ископаног шљунка, као ни околност, да је управо – недуго након тога дошло део ерозије знатног дијела парцеле тужитеља, како је приказано на форографијама приложеним у списе предмета. С тим у вези, су и наводи грађевинског вјештака која је истакла, да до ерозије најчешће долази усљед клизања тла, промјене матице водотока (која промјене, у правцу некретнина тужитеља, је приказана на фотографијама приложеним у списе предмета) и да је то честа појава код шљунковитог и пјесковитог тла, каквим је наведени вјештак окарактерисала тло ријеке Н., те да је ерозија у конкретном случају изазвана кинетичком енергијом водене масе за вријеме високог водостаја, нерегулисаног корита ријеке Н., што у конкретном случају потврђује - на фотографијама видљиви траг високе воде која је изазвала ерозију.

Дакле, другостепени суд је погријешно када проведене доказе није оцијенио сагласно одреби члана 8. ЗПП, а како су - с тим у вези изостали разлози о одлучним чињеницама, починио је повреду одредаба члана 209. у вези са чланом 8. и 191. став 4. ЗПП.

Члан 6. став 1. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода обавезује судове, између осталог, да образложе своје одлуке и та обавеза се треба схватити на начин да се у пресуди морају изнијети све релевантне чињенице и дати одговори на сва релевантна питања и изнесене аргументе. Када је у питању одлука инстанцијоно вишег суда, образложење одлуке треба да садржи оцјену правилности разлога датих у образложењу нижестепене одлуке, те да ли су ти разлози у складу са утврђеним чињеничним стањем и изведеним доказима и да ли је одлука правилно материјалноправно утемељена. Усљед наведених недостатака у погледу недовољне оцјене доказа и недостатка разлога о одлучним чињеницама, побијана одлука не

задовољава тражени стандард образложења који предвиђа предње наведена одредба Европске конвенције и одредбе ЗПП.

Зато је ревизија тужитеља усвојена и примјеном одредбе члана 249. став 1. ЗПП другостепена пресуда укинута, у односу на друготуженог и предмет враћен истом суду на поновно суђење.

У наставку поступка другостепени суд ће отклонити недостатке на које је указано у овом рјешењу, при чему ће имати у виду, да је предмет спора пред првостепеним судом био захтјев тужитеља за исплату накнаде на име уништених ствари, који је заснован на експлоатацији шљунка из ријеке Н. извршеној 2010. године и 2011. године, од стране оба тужена, које радове је првостепени суд (погрешно) посматрао као јединствени животни догађај и као чињенични и правни основ за потраживање тужитеља. Међутим, код чињенице да је правоснажно одбијен тужбени захтјев у односу на првотуженог, за евентуалну одговорност друготуженог су релевантни радови изведени по уговору од 17.6.2010. године и узрочна веза између тих радова и ерозије, за што је без значаја обим радова које је изводио првотужени, а тиме и посљедице извођења тих радова, у односу на захтјев тужитеља, чиме се приликом одлучивања није бавио првостепени суд, а због погрешног правног приступа рјешавању ове правне ствари, тим питањем се није бавио ни другостепени суд.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић